

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

До підручника
Олени Калініченко
Людмили Аристової

НОВА
УКРАЇНСЬКА
ШКОЛА

Інтернет-
підтримка

МИСТЕЦТВО

4
клас

РОБОЧИЙ ЗОШИТ

АИДАКТА

Схвалення для використання в освітньому процесі підтверджується рішенням експертної комісії з педагогіки та методики початкової освіти (www.ranok.com.ua/grifi_mon.html)

Рецензенти:

Чуркіна В. Г., кандидат мистецтвознавчих наук, доцент кафедри виховання й розвитку особистості КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;

Решова В. І., викладач музичного мистецтва та сольфеджіо, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Комунального закладу «Харківська спеціалізована школа з поглибленим вивченням окремих предметів № 133 «Ліцей мистецтв» Харківської міської ради Харківської області»

Наземнова Т. О.

Н19 Мистецтво. 4 клас : робочий зошит: до підручника Олени Калініченко, Людмили Аристової / Т. О. Наземнова, Н. І. Міщенко. — Харків : Вид-во «Ранок» : «Дидакта», 2021. — 32 с. : іл.

ISBN 978-617-09-7357-3

Робочий зошит є частиною навчально-методичного комплексу «Мистецтво» для 4 класу ЗЗСО до підручника Олени Калініченко, Людмили Аристової. Посібник містить практичний матеріал з музичного мистецтва і реалізує компетентнісний підхід до освітнього процесу в початковій школі. Рекомендовано використовувати разом із альбомом «Мистецтво» для 4 класу ЗЗСО до підручника Олени Калініченко, Людмили Аристової.

Призначено для учнів 4 класу закладів загальної середньої освіти, учителів початкових класів.

УДК 7:373.3 (076)

Разом дбаємо
про екологію та здоров'я

© Наземнова Т. О., Міщенко Н. І., 2021

© «Дидакта», макет, 2021

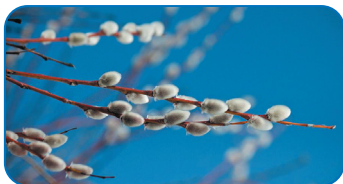
© ТОВ Видавництво «Ранок», 2021

ISBN 978-617-09-7357-3

Добрий день, матусю-Україно!

- 1 Які символи є державними, а які — народними? Покажи стрілочками.

Народні

Державні

Ще не вмер-ла Ук - ра - і - ни

- 2 Пісня «Рече та стогне Дніпр широкий» (музика Д. Крижановського, вірші Т. Шевченка). Які слова характеризують звучання пісні? Підкресли.

- Бурхлива   Могутня   Розспівна
 Урочиста   Широка   Ніжна
 Велична

- 3 Чому пісню «Рече та стогне Дніпр широкий» вважають одним із музичних символів України? Поясни свою думку.

Близькі сусіди — Білорусь і Молдова

- 1 Розглянь світлини. Як називаються ці танці? Яким народам вони належать? Підпиши.

Слова для довідки: «Бульба», «Молдовеняска», «Гопак».

- 2 Познач правильну відповідь.

Інтонація — це:

- основа мелодії, що визначає її характер;
- тембр музичного інструмента;
- музична форма твору;
- музичний ансамбль, який виконує твір.

- 3 До якої групи інструментів належить желейка? Покажи стрілочкою.

Струнні

Духові

Ударні

Мистецтво Польщі, Чехії та Угорщини

- 1 З'єднай стрілочками відповідно назви народних танців з їхніми ознаками.

Польський

МАЗУРКА

Назва означає
«пів кроку»

Угорський

ПОЛЬКА

Танок був пошире-
ний у Мазовії

Чеський

ЧАРДАШ

Складається з двох
частин — повільної
та швидкої

- 2 Народна пісня-танець «Полька». Який характер та особливості будови музики?

Створи свій варіант ритмічного супроводу та
обери інструмент для виконання.

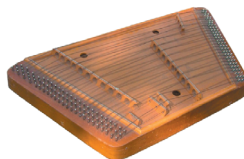

- 3 Який інструмент підкреслює ритм «Чардашу»?
Познач.

Мистецтво прибалтійських країн

- 1 Розподіли струнні інструменти до трьох груп.

Смичкові _____

Щипкові _____

Ударні _____

- 2 До якої групи належить естонський інструмент «Каннель»?

- 3 Як називається старовинний литовський народний танець-пісня, що виконується в парі? Напиши.

К _____ п _____ с

- 4 Із яким європейським танцем має схожі ознаки естонський «Тульяк»? Підкресли.

Полька (Чехія)

Хота (Іспанія)

Тульяк (Естонія)

Сонячна Італія

- 1 Яку назву має група музичних інструментів, що виготовлялися італійськими майстрами? Підпиши.

- 2 М. Лисенко. «Баркарола». Що ти відчуваєш, коли слухаєш цей твір? Який характер музики? Познач.

- Живий
- Наспівний
- Стрімкий
- Урочистий
- Монотонний
- Плавний
- Веселий

- 3 Напиши назви італійського народного танцю і пісні човняра.

Т _ _ _ _ Н _ _ _ _ А

Б _ _ _ _ А _ _ _ _ А

Дивовижна Іспанія

- 1 М. де Фалья. «Іспанський танець» (із опери «Життя коротке»). Знайди слова і позначки, які характеризують музику танцю. Випиши потрібні.

мажор

mp

весело

f

мінор

p

бурхливо

mf

плавно

- 2 Познач правильну відповідь.

Сюїта — це:

- музичний спектакль, у якому поєднуються танець і спів;
- твір, що складається з кількох частин, поєднаних однаковим задумом і назвою;
- старовинний європейський танець, який виник в Іспанії.

- 3 Пригадай тривалості нот і напиши їх.

о — _____

 — _____

 — _____

 — _____

 — _____

 — _____

Чарівна Франція

1 Моріс Равель. Опера-балет «Дитя і чари». Обери групу слів, які характеризують музику фрагмента «Танець вогню».

- Повільна, мелодійна, сумна.
- Інструментальна, наспівна, виразна.
- Стрімка, танцювальна, бурхлива.

2 Пофантазуй. Якою музикою, на твою думку, можуть звучати речі, які тебе оточують? Дай власну відповідь.

3 Пісня «Ухтимко» (музика О. Злотника, вірші О. Вратарьова). Покажи, як рухається мелодія пісні.

Театр і музика в Австрії

- 1 Поєднай стрілочками портрет композитора В.-А. Моцарта із назвами музичних творів, які він написав.

Опера
«Чарівна флейта»

«Турецький марш»

Сюїта «Севілья»

П'єса «Баркарола»

Пісня «Ухтимко»

- 2 Напиши пояснення для позначок у схемі форми рондо.

 — _____

, — _____

- 3 Зобрази у клітинках знаки альтерації.

	Підвищує звук на пів тону
	Понижує звук на пів тону
	Скасовує дію бемоля або діеза

Східний театр

- 1 П. Чайковський. Танці з балету «Лускунчик». У стилі танців яких народів створені ці балетні номери? Напиши.

«Шоколад»

«Чай»

«Кава»

Слова для довідки: арабський, іспанський, китайський.

- 2 Звучання яких музичних інструментів ти чуєш у музиці танцю «Чай»? Познач.

- 3 Впиши відповіді в клітинки.

Приєм гри на смичкових струнних інструментах щипком. П

Дерев'яний духовий інструмент, звучання якого чути в музиці танцю «Чай». Ф   А

Музичний театр у Великій Британії

1 Джобі Талбот. Балет «Аліса в Країні див». Які види хореографії застосовуються у цій виставі? Познач.

Класична Народна Бальна Сучасна

2 Пригадай сюжет казки «Аліса в Країні див». Хто написав цей твір?

3 Які засоби виразності допомогли створити в музиці образ Аліси?

_____ мелодія;

_____ темп;

_____ характер.

4 Музична математика.

а) Обчисли приклади.

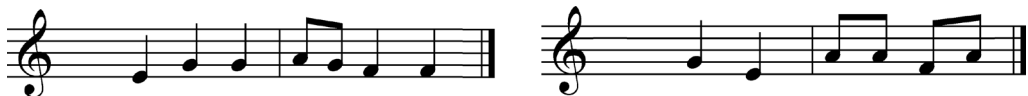
Соло + тріо = _____

Тріо + дует = _____

Квінтет – дует = _____

Квартет : 2 = _____

б) Визнач і напиши музичний розмір.

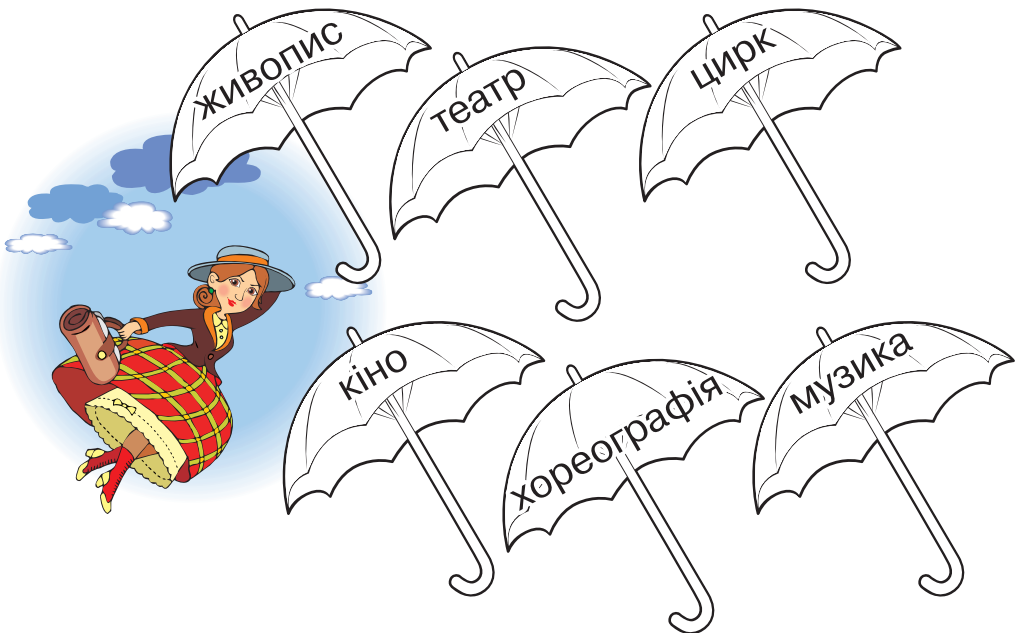
Музичний театр у Великій Британії

- 1 Познач правильне визначення.

Мюзикл — це музична вистава, в якій:

- дійові особи співають під музику симфонічного оркестру;
- поєднується сучасна музика, хореографія та драматичне мистецтво;
- дійові особи танцюють під музику симфонічного оркестру.

- 2 Розмалюй чарівні парасольки із назвами видів мистецтва, у яких втілений сценічний образ Мері Поппінс.

Мистецька палітра Німеччини

- 1 Й.-С. Бах. Токата ре мінор. Познач музичний інструмент, у виконанні якого прозвучав твір.

- 2 Які образи викликає у твоїй уяві музика видатного композитора? Познач.

Твій варіант _____

- 3 Опиши особливості двох музичних інструментів, на яких добре грав Й.-С. Бах.

Мандрівка на Кавказ

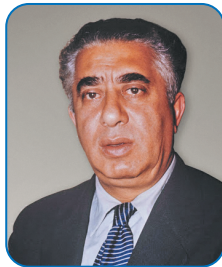
- 1 Обведи танцювальні промінчики, які характеризують музику грузинського танцю «Лезгінка».

- 2 Познач композитора та напиши назву балету, фрагментом якого є «Танець із шаблями».

М. Равель

А. Хачатурян

П. Чайковський

В.-А. Моцарт

Балет _____

Казкова Норвегія

- 1 В описі фрагмента сюїти Е. Гріґа «Пер Гюнт» підкресли потрібні слова і напиши його назву.

В основі фрагмента — *одна незмінна тема/кілька різних тем*. Музика створює яскраву картину *повільного/стрімкого* танцю казкових фантастичних істот — *фей, ельфів/гномів, тролів*. Цей фрагмент називається _____

_____

- 2 Е. Гріґ. «Пісня Сольвейґ». Як змінюються протягом звучання твору засоби музичної виразності?

Темп _____

Характер звучання _____

Динаміка _____

Відтвори характер музики в русі.

Веселе Різдво в Україні

- 1 Які народні музичні твори супроводжують зимові свята? Чим вони тобі подобаються?

- 2 «Слава нашим господарям». Українська народна щедрівка. Зверни увагу на ритмічну і мелодичну повторність заспіву і приспіву.

Урочисто *mf*

1. Сла-ва на-шим гос-по-да-рям, що так гар-но нас прий-ма-ли.

Приспів:

Щед-рий ве-чір! Доб-рий ве-чір доб-рим лю-дям на здо-ро-в'я.

2. Що так гарно нас приймали,
Медом-пивом пригощали.

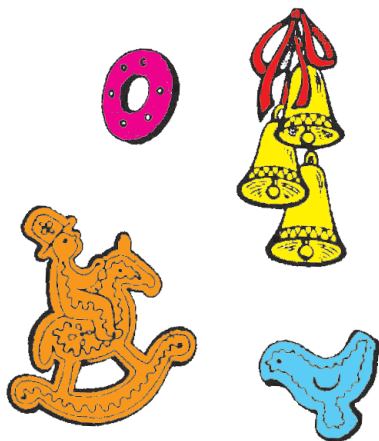
Приспів.

3. Хай же буде ця зустріч
Поміж нами не остання.

Приспів.

4. Многі літа вам прожити
Ми бажаєм на прощання.

Приспів.

Зимові фантазії

- 1 О. Шимко. Балет «Снігова королева». Які засоби музичної виразності допомогли створити образи Кая і Герди?

_____ мелодія;
_____ динаміка;
_____ темп;
_____ характер звучання;
_____ ритм.

- 2 Уяви, що музика в балеті весь час «змінює маски». Які настрої ти відчуваєш? Домалюй і розфарбуй музичні маски.

- 3 Пісня «Диво-місто Навпаки» (музика Ю. Шевченка, вірші Ф. Млинченка).

Передай рухами, жестами, мімікою всі події та емоції під музику пісні, як артист/артистка.

- 4 Запиши ритмічний рисунок пісні.

У сніговому королівстві

- 1 О. Шимко. Балет «Снігова королева». У якій сцені звучить інструмент челеста? Познач. Поясни, чому композитор обрав саме цю сцену.

- 2 Який танець виконують Принц і Принцеса? Познач.

Народний

Сучасний

Бальний

Класичний

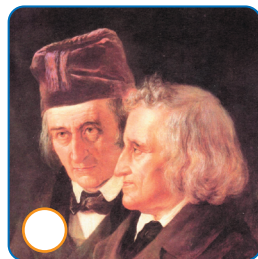
- 3 Який фрагмент балету тобі найбільш сподобався й запам'ятався? Опиши.

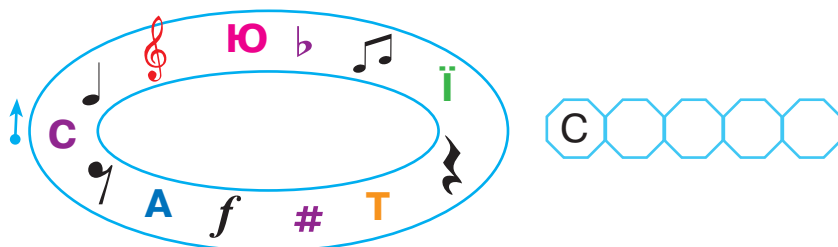
Казкові пригоди

- 1 В. Птушкін. Сюїта «Гулливер». За твором якого письменника створена сюїта? Познач.

Шарль Перро   Г.-К. Андерсен   Дж. Свіфт   Брати Грімм

- 2 Із літер у чарівному хороводі склади слово, що означає назву музичного жанру.

- 3 Поясни роль окремих засобів виразності у створенні музичних образів — Гулливера-велетня ■ і Гулливера-ліліпута ■.

■ Мелодія   Темп   Регістр   Характер

■ Мелодія   Темп   Регістр   Характер

Веселий цирк

- 1 Уяви себе звукорежисером у цирку. Яку зазвучання музику ти запропонуєш до виступу різних циркових артистів? Напиши.

- 2 Які циркові шоу тобі доводилося відвідувати? Познач.

Цирк на воді

Цирк на льоду

Класичний цирк

- 3 Послухай музику (уривок) І. Поклад до мультфільму «Парасолька в цирку». Запиши до неї ритмічний рисунок.

Проводи зими

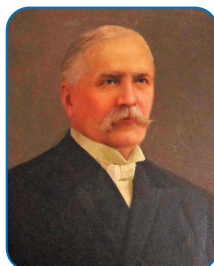
- 1 У калейдоскопі музичних вистав для дітей познач твори М. Лисенка.

Опера
«Червона шапочка»

Опера
«Коза-Дереза»

М. Лисенко

Опера
«Пан Коцький»

Мюзикл
«Русалонька»

- 2 Українська народна пісня «Чижику». Обери потрібні слова, які б схарактеризували цю пісню-гру.

Колядка

Щедрівка

Веснянка

Жниварська

Відтворює трудові процеси

Пісня-діалог

Хоровод

Інсценування

Свято весняної природи

- 1 Р. Гринків. «Веснянка». Який настрій передає п'єса? Познач.

- 2 Як називається музичний інструмент, на якому виконується п'єса? Напиши.

- 3 На якому святковому заході було б доречно виконувати цей твір? Познач.
- Свято «Зустріч весни».
  - Фестиваль народної творчості.
  - Свято останнього дзвоника.
- 4 Уяви себе художником/художницею та відтвори свої музичні враження від п'єси «Веснянка».

Весняні ігри

- 1 Поєднай стрілочками різновиди веснянок з їх визначенням.

Веснянки-заклички

Гаївки

Пісні-ігри

Весняні пісні, які виконують під час великодніх свят.

Короткі пісні, якими звертаються до сил природи.

Веснянки, які виконують з танцювальними, ігровими рухами, інсценізації.

- 2 Запиши ритмічний рисунок пісні «Вийди, вийди, сонечко».

- 3 Зобрази грою на музичних інструментах «звукову картину» весняної природи.

- 4 Пригадай пісні-веснянки та виконай їх у русі.

Веселі настрої

- 1 Українська народна пісня «Грицю, Грицю, до роботи». Підкресли ваду характеру Гриця, яка висловлюється в пісні.

Жадібність

Боягузтво

Хвастощі

Лінощі

Легковажність

Хитрощі

Недбальство

- 2 Який різновид народної пісні «Грицю, Грицю, до роботи» ти вважаєш правильним? Вкажи стрілочкою.

Пісня-гра

Пісня-хоровод

Пісня-інсценування

Пісня-діалог

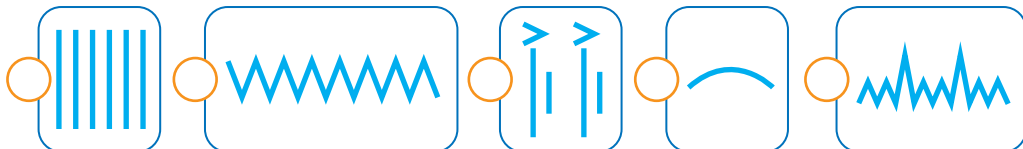
- 3 Виконай за нотним зразком фрагмент пісні «Грицю, Грицю, до роботи», змінюючи:
- інтонаційні відтінки (суворо, лагідно);
  - темп (повільно, швидко);
  - тембр (низьким голосом, високим голосом).

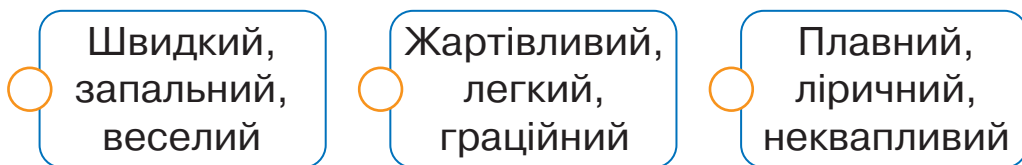
Гри-цю, Гри-цю, до ро - бо - ти! В Гри - ця по - рва - ні чо - бо - ти...
Гри-цю, Гри-цю, мо-ло - ти - ти! Гриць - не зду - жа - є ро би - ти.

Секрети вишитого рушника

- 1 П. Майборода, А. Малишко. «Пісня про рушник». Який малюнок передає характер звучання пісні? Познач.

- 2 Уяви себе хореографом. Яким буде твій «Танець з рушником»?

Поясни свій вибір.

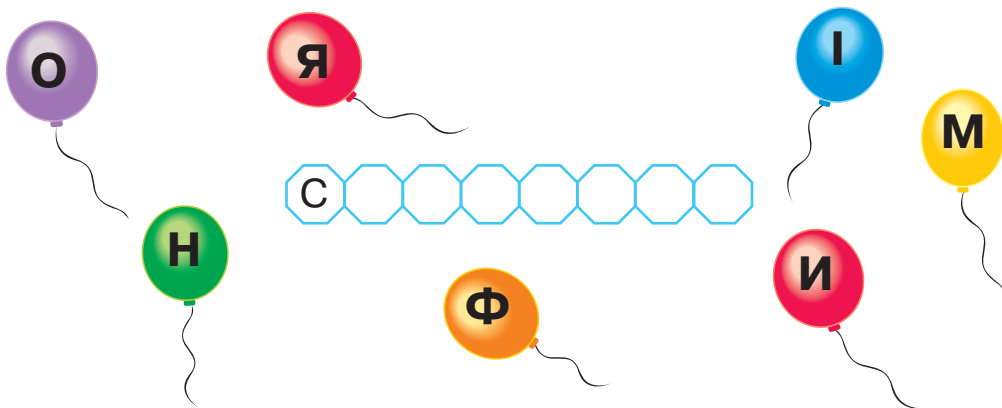

- 3 Пісня Г. Васиної «Де шукати кольори?». Намалюй разом із дощичком і сонечком веселкові стрічки.

Кольорове диво

- 1 Л. Ревуцький. Симфонія №2 (III частина). Із літер на повітряних кульках склади назву музичного жанру, великого твору для симфонічного оркестру, який складається з чотирьох частин.

- 2 Мелодія якої української народної пісні звучить у фіналі Симфонії №2? Познач.
- «Грицю, Грицю, до роботи»
  - «Вийди, вийди, сонечко»
  - «А ми просо сіяли»
  - «Чижіку»
- 3 Яку музичну форму застосував композитор у цій частині симфонії? Підкресли.

Одночастинна, двочастинна,
тричастинна, рондо, варіації.

Майстри-віртуози

- 1 М. Сильванський. «Легкий концерт» (I і III частини). З'єднай стрілочками назви симфонічних жанрів із зображенням їх виконання.

Симфонія

Концерт

- 2 Обведи зображення солюючого музичного інструменту в цьому творі.

- 3 Мелодії яких знайомих тобі українських народних пісень і танців звучать у концерті? Напиши.

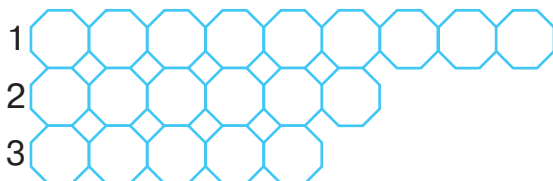

Козацька звитяга

1 Розгадай міні-кросворд.

- 1) Жанр народних пісень, в яких оспівуються важливі історичні події та діячі.
- 2) Хоробрі воїни-захисники України.
- 3) Український народний танець, який з'явився у середовищі козаків.

2 Українська народна пісня «Ой на горі та й женці жнуть». Познач вид хореографічного колективу, який найвиразніше передасть мужнє звучання козацької пісні.

Мішаний хор

Чоловічий хор

Дитячий хор

3 А. Олейнікова. «Ми — нащадки козаків». Якими словами ти схарактеризуєш цю пісню?

Маршова

Героїчна

Чітка

Повільна

Лірична

Жартівлива

Україна — моя Батьківщина

- 1 Які українські народні пісні різних жанрів тобі відомі? Напиши.

Календарно-обрядові

Жартівливі

Історичні

Колискові

- 2 У музичному хороводі обведи українські народні інструменти.

- 3 Які сучасні пісні про Україну тобі подобаються? Підкресли.

«Україна — це ти», «Перлина-Україна», «Це моя Україна», «Моя Україна», «Україна», «Добрий день, матусю-Україно».

Парк музичних розваг чекає на тебе!

Локація «Музичні жанри»

Поєднай назву музичного твору із назвою музичного жанру.

«Снігова королева»

«Мері Поппінс»

«Гуллівер»

«Лускунчик»

«Аліса в Країні див»

«Пер Гюнт»

«Щастя»

«Зима і Весна»

Сюїта

Опера

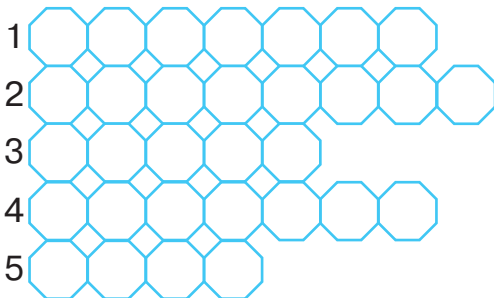
Балет

Пісня

Мюзикл

Танець

Локація «Засоби музичної виразності»

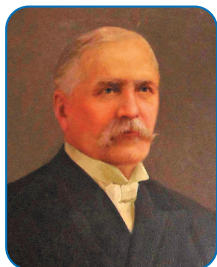

- 1) Основа музики.
- 2) Гучність звучання.
- 3) Висота звучання.
- 4) Забарвлення звучання.
- 5) Швидкість звучання.

Локація «Українські композитори»

Які композитори є авторами цих музичних творів?
Вкажи стрілочкою.

М. Лисенко

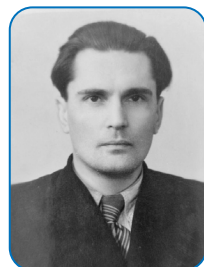
В. Птушкін

Опера
«Зима і Весна»

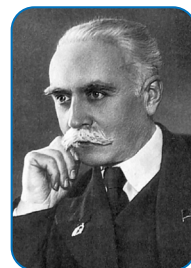
Сюїта «Гулівер»

Симфонія №2

«Легкий концерт»

М. Сильванський

Л. Ревуцький

Локація «Словничок»

Спробуй самостійно пояснити значення музичних слів.

Балет

Баркарола

Бандура

Концерт

Коломийка

Жалейка

Мюзикл

Лезгінка

Каннель

Симфонія

Полька

Тар

Сюїта

Чардаш

Трембіта

Навчальне видання
Наземнова Тетяна Олексіївна
Міщенко Наталія Іванівна

МИСТЕЦТВО.
4 клас.

**Робочий зошит до підручника
Олени Калініченко,
Людмили Аристової.**

Редактор *О. В. Гноїнська*
Коректор *Н. В. Красна*

Регіональні представництва
видавництва «Ранок»:

З питань придбання продукції
видавництва «Ранок» звертатися за тел.:
у Харкові – (057) 727-70-80;
Києві – (067) 449-39-65, (093) 177-05-04;
Вінниці – (067) 534-51-62;
Дніпрі – (067) 635-19-85;

01217078У. Підписано до друку 26.07.2021.
Формат 70×90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Прагматика. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 2,33.

ТОВ Видавництво «Ранок»,
вул. Кібальчича, 27, к. 135, Харків, 61071.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5215 від 22.09.2016.
Для листів: вул. Космічна, 21а, Харків, 61145.

Е-mail: office@ranok.com.ua
Тел. (057) 719-48-65,
тел./факс (057) 719-58-67.

Київ – тел. (044) 229-84-01,
e-mail: office.kyiv@ranok.com.ua,
Львів – тел. (067) 269-00-61,
e-mail: office.lviv@ranok.com.ua.

Житомирі – (067) 122-63-60;
Львові – (067) 340-36-60;
Миколаєві та Одесі – (067) 551-10-79;
Черкасах – (0472) 51-22-51;
Чернігові – (067) 440-88-93.
Е-mail: commerce@ranok.com.ua.

«Книга поштою»: вул. Котельниківська, 5, Харків, 61051
Тел. (057) 727-70-90, (067) 546-53-73.

Е-mail: pochta@ranok.com.ua

www.ranok.com.ua

Папір, на якому надрукована ця книга:

безпечний для здоров'я
та повністю
переробляється

з оптимальною білизною,
рекомендованою
офтальмологами

відбілювався
без хлору,
без діоксиду титану

Разом dbaemo про екологію та здоров'я

**ВИДАВНИЦТВО
РАНОК**

Видавнича група «Дидакта»

Нові навчальні комплекти

до всіх підручників **Нової української школи**

Використання робочого зошита є невід'ємною частиною організації освітнього процесу на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво».

За допомогою зошита здобувачі освіти навчатимуться:

- Сприймати виразність музичних творів
- Розуміти значення й оперувати основними термінами музичного мистецтва
- Поєднувати у власній творчій уяві художні образи, створені засобами музичного та образотворчого мистецтва
- Пишатися багатю спадщиною українського мистецтва.

ВИДАВНИЦТВО РАНОК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА
УСІ КНИГИ ТУТ!
🌐 ranok.com.ua
✉ e-ranok.com.ua
✉ pochta@ranok.com.ua
☎ (057) 727-70-90

